

çiliği üzerinde büyük tesiri olmuştur. Macar çömlek ustaları da Türk usulü testiler, kâseler ve tabaklar yapmışlardır. Mutfak eşyaları arasında *Boğrács* 'bakraç', *Fındzsa* 'fincan', *Ibrík* 'ibrik', *Tepsi* 'tepsi' ve *Tendzsere* 'tencere' isimleri ile birlikte günümüze değin muhafaza edilmiştir.

Yiyecek ve içecek isimlerinin oluşturduğu bir başka grup kelimeye işe eski kaynaklarda rastlanmamış, sadece günümüzde bazı bölgelerin ağızlarında göze çarpmıştır. Aslı Türkçe olup Sırp-Hırvatça'dan Macarca'ya geçmiş olan *Dalma* 'dolma', *Kaurma* 'kavurma', *Szarma* 'sarma' ile aynı şekilde Transilvanya ağızlarında yer alan *Tava* 'tava' türünden kelimeler bu incelemeye dahil edilmemişlerdir.

Zsuzsa Kakuk'un araştırmalarının büyük bir kısmını batı dillerinde yayınlaması tabii olarak çok geniş bir çevre tarafından faydalanılmasına vesile olmaktadır. Genç ve kıymetli araştırmacının Türkoloji alanındaki bu tür çalışmalarının devamı en büyük temennimizdir.

Erol Aköğretmen

Journal of Turkish Studies, (Türklük Bilgisi Araştırmaları Dergisi), yayınlayanlar Fahir İz - Şinasi Tekin, I (1977), 183 sahife.

Basımını Cambridge Harvard Üniversitesi'nin üzerine aldığı bu dergide Türklük dünyası ve bunun tarih boyunca ilişki kurduğu kültür daireleri ile ilgili bilimsel incelemeler yayınlanmakta, bu alandaki araştırmaların tenkit ve tartışmalarına yer verilmektedir. Yılda bir cilt halinde çıkmakta olan dergideki yazıların Türkçe, İngilizce, Fransızca veya Almanca olması şart koşulmuştur.

Birinci cildinde yer alan makaleler sırasıyla şunlardır :

Eleazar Birnbaum, *A Lifemanship Manual, The Earliest Turkish Version of the Kâbusnâme*. (Kâbusnâme'nin en eski Türkçe versiyonu), (s. 1-64). Hayatta başarıya ulaşabilmenin yollarını gösteren birçok ilmî eser yazılmıştır. Edebiyatta özel bir tür teşkil eden bu eserlerden önemli bir tanesi de Keykâvus ibn İskender ibn Kâbus'a ait, Farsça yazılmış ve genellikle *Kâbusnâme* adıyla bilinen *Nasihât-nâme*'dir. Günümüzde bu eserin Osmanlıca yazılmış beş adet versiyonu mevcuttur. İçlerinde en eskisi Birnbaum'un kendi koleksiyonunda bulunan ve bu makalesinde ele aldığı, yazarı meçhul olanıdır. Diğer dört versiyon hakkında kısa bilgiler verildikten sonra elde bulunan eserin özelliklerinden bahsedilmekte, bu

arada öteki versiyonlarla da mukayesesi yapılmaktadır. (Kâbusnâme'nin Türkçe tercümesi için bk. *Kâbusnâme*, çeviren Mercimek Ahmet, İstanbul 1966).

Francis Woodman Cleaves, *Uighuric Mourning Regulations* (Uygurlarda matem usulleri), (s. 65-93). Yüan tien-chang'da bulunan 2.000 küsur kayıt arasında bir tanesi, Yüan sülâlesi zamanında Kuzey Çin'de yaşamış olan Uygur Türklerinin matem usulleri ile ilgilidir. Cleaves'in kaleme aldığı makalede Uygurların o devirdeki siyasî durumları ve sosyal yaşantıları ile birlikte bu matem usulleri ayrıntılı biçimde anlatılmaktadır.

Robert Dankoff, *Animal Traits in the Army Commander* (Ordu kumandanının taşıdığı hayvan hususiyetleri), (s. 95-112). Türklerde ordunun başında bulunan bir askerinin sahip olması gereken hususiyetleri belirten yedi eser tanıtılmış, aralarındaki benzer ya da farklı yönler işaret edilmiştir. Değişik yüzyıllarda yazılmış olan bu kitaplarda bir kumandanın aslan gibi yürekli, horoz gibi cesur, tilki gibi kurnaz vs. olması gerektiği ifade edilmektedir; ancak ya hayvan sayısı ya da taşıdıkları özellikler farklıdır.

Joseph Fletcher, *The Naqshbandiyya and the Dhikr-i Arra* (Nakşibendilik ve sesli zikir), (s. 113-119). Nakşibendî tarikatında zikir usulleri üzerine ortaya atılan görüş ayrılıkları ve doğurduğu olaylar konu edilmiştir.

Günay Kut (Alpay), *Bursa ve Manisa İl-Halk Kütüphanelerindeki bazı Türkçe Yazmalar üzerine*, (s. 121-147). Makalede bu iki ilimizin halk kütüphanelerinde bulunan yazma eserlerin listesi, kısa bilgiler eklenerek ve örnekler verilerek okuyucuya sunulmuştur.

Peter Zieme, *Zu den Legenden im Uigurischen Goldglanzsutra* (Uygurlarda Altun-Yaruk hakkındaki efsanelere dair), (s. 149-156).

Madeline C. Zilfi, *The Diary of a Müderris: A New Source for Ottoman Biography* (Bir Müderrisin Hatıra Defteri), (s. 157-174). İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde bulunan bu eser 1749-1756 yılları arasında müderrislik yapmış olan Sıdkı Mustafa'nın bu süre içerisinde başından geçen olayları içermektedir. Bazı kayıtlara göre Sıdkı Mustafa müderrislikten sonra 1780-81 arasında Yenişehir mollalığına yükselmiş, 1787-88 sıralarında Mısır kadılığı yapmış, 1789-90 yıllarında da paye-i Mekke mertebesine erişerek kariyerinin doruğuna ulaşmıştır. 1790-91'de öldüğü iddia edilen Sıdkı Mustafa Sicill-i Osmanî'de yer alan kısa biyografisinde ise 1204 yılında Ordu-yu Hümayun kadılığına yükseldikten kısa müddet sonra ölmüş olduğu yazılıdır. (Diğer bir biyografi için bk. Fahri

Çetin Derin, *Feyzullah Efendi'nin kendi kaleminden hâl tercümesi*, Tarih Dergisi, I., sayı: 23, s. 205-218, İstanbul (1969); II., sayı: 24, s. 69-92, İstanbul (1970).

Journal of Turkish Studies (Türklük Bilgisi Araştırmaları Dergisi), yayınlayanlar Fahir İz - Şinasi Tekin, II (1978), 169 sahife.

Bu cildin başında altmışıncı yaş gününü kutlamaya hazırlanan Türkolog Omeljan Pritsak'ın tam sahife fotoğrafı ile kendisine yapılan ithaf ve kendi ağzından yazılmış hayat hikâyesine yer verilmiştir.

Dergide yer alan makaleler de şu şekilde sıralanmıştır :

Yusuf Azmun, *İran Türkmencesi*. Bir Yomut Ağzı: Azuv, (s. 1-46).

Günay Kut ve Richard Chambers, *A Bibliography of Modern Turkish Literature in English Translation* (Yeni Türk Edebiyatına ait İngilizceye tercüme edilmiş eserler), (s. 47-54).

A. Turgut Kut, *İstanbul Sıbyan Mektepleriyle ilgili bir vesika*, (s. 55-84). Makalede sıbyan mekteplerinin hususiyetleri üzerine kısa bilgi verildikten sonra Muallim Cevdet Bey tarafından 1923-28 yılları arasında düzenlendiği tahmin edilen ve yazar Turgut Kut'un kendi özel kitaplığında bulunduğu belirtilen *Mekâtib-i Vakfiye Cetveli* adını taşıyan bir vesikada yer alan 314 adet sıbyan mektebinin listesi sunulmuştur. Yazara göre vesikanın en önemli yanı bu mekteplerin buldukları mahal ve o günkü durumlarının da belirtilmiş olmasıdır.

Daniel Pipes, *Turks in Early Muslim Service* (Eski dönemlerde Türklerin İslâmiyete hizmetleri), (s. 85-96). Emevi hükümdarı Me'mun'un tahta geçtiği 813 yılını Türklerin müslüman topraklar üzerindeki askerî ve siyasî üstünlüklerinin başlangıcı olarak kabul eden yazar Me'mun'dan önceki ve sonraki dönemlerde Türklerin İslâmiyete hizmetlerinden bahsetmiştir. (Krs. için bk. Hakkı Dursun Yıldız, *İslâmiyet ve Türkler*, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 2154, İstanbul 1976).

Nancy S. Pyle, *Anatolian Ring Weights* (Anadolu'ya ait yuvarlak ölçü ağırlıkları), (s. 97-106). Anadolu uygarlıklarından kalma, ölçü birimi olarak kullanılan bronzdan yapılmış yuvarlak ve ortası delik ağırlıkların tanıtıldığı makalede ayrıca devrin ağırlık birimlerini gösteren iki tablo ile bunlara ait bazı fotoğraflara da yer verilmiştir.

Gönül Alpay Tekin, *Zaifi Külliyyatının yeni bir nüshası hakkında*, (s. 107-125). Birisi Paris Bibliothèque Nationale'de diğeri Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde olmak üzere Zaifi Külliyyatının iki yazma nüshası olduğu bilinmekle beraber üçüncü bir nüsha daha bulunmuştur.

Vakıflar Umum Müdürlüğüne bağlı Türk Yazı Sanatları Halıcılar Müzesi'nde bulunan bu nüshanın hususiyetleri ve bazı bölümlerinden örnekler makalenin konusunu teşkil etmektedir.

David S. Thomas, *Yusuf Akçura and the Intellectual Origins of «Üç Tarz-ı Siyaset»*, (Yusuf Akçura ve «Üç Tarz-ı Siyaset» in fikir kaynakları), (s. 127-140). «Üç Tarz-ı Siyaset» adlı eseriyle yakından tanıdığımız Yusuf Akçura Türk milliyetçiliğinin ilk temsilcilerinden biri sayılırsa da kendisinde bu fikirlerin ne şekilde geliştiği hususu fazla aydınlığa kavuşmuş değildir. Makale Akçura'nın bilimsel eğitim gördüğü yılları ihtiva etmekle dolaylı yünden «Üç Tarz-ı Siyaset» in ilk bilgi kaynaklarını da ortaya çıkarmak gayesini taşımaktadır.

Derginin sonunda da 1978 yılında aramızdan ebediyen ayrılan değerli Türkologlar Ali Nihad Tarlan, Ağâh Sırrı Levend, Turgut Günay ve İbrahim Olgun'un kısa hayat hikâyeleri ile ilk ikisinin fotoğrafları yer almaktadır.

Prof. Şinasi Tekin'i bir dizi faksimile yayından sonra Birleşik Amerika'da *Journal of Turkish Studies* gibi önemli bir de dergi çıkarmak suretiyle Türkoloji alanındaki büyük çabalarından dolayı kutlamak ve kendisinin başarısını, dergisinin devamını dilemek hepimiz için bir borçtur.

Erol Aköğretmen

Hans-Peter Laqueur, *Zur kulturgeschichtlichen Stellung des türkischen Ringkampfes einst und jetzt*. (Türk Güreşinin Kültür Tarihindeki yerinin Dünü ve Bugünü) Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main, Bern, Cirencester/U.K. 1979 (Europäische Hochschulschriften: Reihe 35, Sport und Kultur) s. 146.

Hans-Peter Laqueur'ün Prof. Dr. H. J. Kissling'in (München) yanında yapmış olduğu bu doktora çalışması, kendisinin de ifade ettiği gibi bir spor tarihi karakteri ve amacı taşımamaktadır. Çalışma daha çok bir spor türü olarak güreşçiliğin şahsında, Osmanlı-Türk kültürü ve cemiyeti içinde sporun rolünü göstermeğe çalışmakta ve Osmanlı İmparatorluğunda sporcuların «Tekkelere» mümasil (Güreşçiler Tekkesi) bir yapı içinde organize edilmiş olmalarına özellikle değinmek ve bu olguyu belgelemek istemektedir. (s. 59-90) Çalışma Başbakanlık ve Topkapı Sarayı Arşivle-